

**Darko Datzer**

## **Kaznenopravno gonjenje slučajeva korupcije – šta ne funkcioniра?**

Sistem kaznenog pravosuđa u BiH jedan je od mnogih mehanizama institucionalne infrastrukture koji bi trebao štiti dobrobit i vrijednosti društva i njegovih članova. Iako je BiH izvršila reformu svojega sistema kaznenoga pravosuđa 2003. godine, a glavni ciljevi reforme su bili jačanje sudstva i unapređenje kvaliteta i efikasnosti sistema, ovi su ciljevi samo djelomice ostvareni. Imajući ovo na umu, cilj je ove studije da se ukaže na glavne probleme institucija sistema kaznenog pravosuđa u suzbijanju korupcije i preporuči šta učiniti da ova borba bude uspješnija.

Sistem kaznenog pravosuđa BiH ne bavi se na odgovarajući način problemom korupcije. Ova studija pokazuje da postoji niz problema koji se mogu podijeliti u tri kategorije: problemi na normativnoj razini; problemi koji se tiču profesionalizma i stručnosti istražitelja, i problemi koji se odnose na suradnju između državnih institucija.

Na normativnoj razini, mogućnost uporabe posebnih istražnih radnji u istraživanju svih delikata korupcije zakonski nije dozvoljena, iako ju preporučuju brojni europski ponajbolji praktičari iz ove oblasti i iako je već uvedena u nekim zemljama u regionu. Naime, tajnovitost i složenost delikata korupcije zahtijeva korištenje posebnih radnji u njihovoj istrazi, jer se uporaba uobičajenih istražnih radnji i mjera pokazala neprikladnom i neučinkovitom. Stoga je promjena na ovom planu očigledno nužna.

Rad državnih dužnosnika koji se bave istragama korupcije čini se nestručnim i nedovoljno angažiranim: naime, samo je nekoliko njih pohađalo posebne kurseve za efikasniju borbu protiv korupcije, a novouvedene mogućnosti za ovu borbu koristili su tek malobrojni. Ukoliko nisu pohađali posebne kurseve i ukoliko nisu dobro upoznati s najboljim praksama u primjeni ovih mogućnosti, nije realno očekivati od njih da vrše svoju dužnost na kvalitetan i adekvatan način.

Suradnja između institucija, još jedna bitna dimenzija uspješne borbe protiv korupcije, u BiH je još uvijek otežana i ima mnogo nedostataka. Međutim, bez suradnje i koordiniranog pristupa u borbi protiv korupcije vjerojatnoća da se istraga završi uspješnom optužnicom je minimalna.

Kako bi borba protiv korupcije bila uspješnija i bliža europskim standardima, i kako bi se vratilo povjerenje građana u njezine institucije, Bosna i Hercegovina mora:

- uključiti sve delikte korupcije u registar kaznenih djela za koje postoji mogućnost korištenja posebnih istražnih radnji;
- osigurati da svi ili većina istražnog kadra bude uključena u intenzivnu i kontinuiranu obuku o najboljim praksama u borbi protiv korupcije;
- osigurati realizaciju istinske (ne samo deklarativne) suradnje između institucija, promoviranjem posebnih timova/posebnih odbora, i osigurati operativnu razmjenu informacija između relevantnih institucija;
- promovirati kodeks etičkog i profesionalnog ponašanja policijskih djelatnika.